

รายงาน การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2554

สิงหาคม 2555

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2554

1.	ภาพรวมการค้าชายแดน	1
1.1	การค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ	1
1.2	การค้าชายแดนเป็นส่วนสำคัญของการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน	1
2.	การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3
2.1	ไทย-มาเลเซีย	3
2.2	ไทย-พม่า	5
2.3	ไทย-สปป.ลาว	8
2.4	ไทย-กัมพูชา	10
3.	ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดน	15
4.	แนวทางการพัฒนาการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน	15
4.1	พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนพัฒนาด้านชายแดนต่างๆ	15
4.2	การบูรณาการการจัดการชายแดน	16
4.3	การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนควรให้ความสำคัญและความสนใจเป็นการเฉพาะ	17
	ภาคผนวก 1 ตารางมูลค่าการค้าชายแดน	18
	ภาคผนวก 2 มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ปี 2554	25

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	การค้าระหว่างประเทศไทย - มาเลเซีย พม่า สปป.ลาว กัมพูชา ปี 2545 - 2554	2
ตารางที่ 2	สัดส่วนการค้าชายแดนต่อการค้าระหว่างประเทศ และภาคการค้าระหว่างประเทศต่อ GDP ระหว่างปี 2550 - 2554	5
ตารางที่ 3	การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2550 - 2554	13
ตารางที่ 4	ด้านการค้าชายแดนที่มีมูลค่าการค้ามากที่สุด 9 อันดับ	14

แผนภูมิที่ 1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ราคาคงที่) และมูลค่าการส่งออก	1
แผนภูมิที่ 2	การค้าระหว่างไทยกับเพื่อนบ้านและ การค้าชายแดนไทยกับเพื่อนบ้าน	1
แผนภูมิที่ 3	มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย – มาเลเซีย	3
แผนภูมิที่ 4	มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย – พม่า	6
แผนภูมิที่ 5	มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย – สปป.ลาว	8
แผนภูมิที่ 6	มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย – กัมพูชา	10

การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ปี 2554

1. ภาพรวมการค้าชายแดน

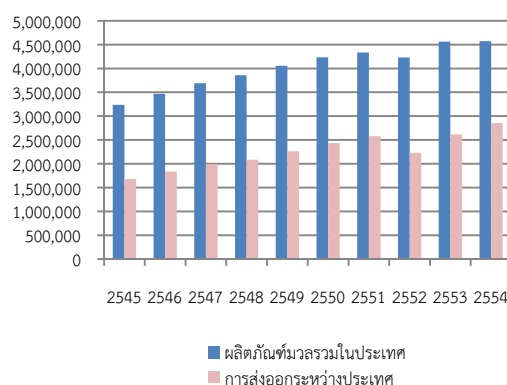
มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนสำคัญของการค้าระหว่างประเทศ และมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศตลอดช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดย

1.1 การค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยในปี 2554 สัดส่วนการส่งออกสินค้าระหว่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สูงถึงร้อยละ 62.4 โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2550 ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 57.5

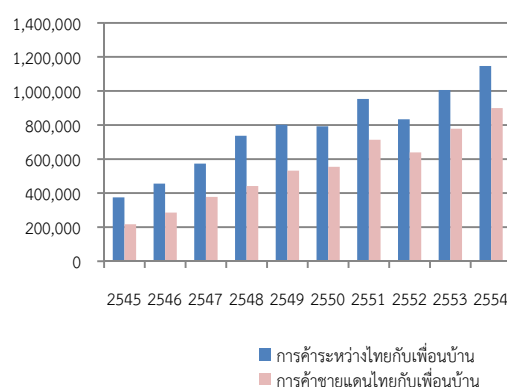
1.2 การค้าชายแดนเป็นส่วนสำคัญของการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยในปี 2554 สัดส่วนการส่งออกสินค้าผ่านการค้าชายแดนต่อการส่งออกสินค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านสูงถึงร้อยละ 93.0 โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2550 ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 81.1

ดังนั้นการค้าชายแดนจึงมีส่วนสนับสนุนที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศตลอดช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

แผนภูมิที่ 1 : ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ราคาคงที่) และมูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)

แผนภูมิที่ 2 : การค้าระหว่างไทยกับเพื่อนบ้านและการค้าชายแดนไทยกับเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 1 : การค้าระหว่างประเทศไทย - มาเลเซีย พม่า สปป.ลาว กัมพูชา ปี 2545 - 2554

ปี	2550	2551	2552	2553	2554	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยระหว่างปี 2550-2554
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ราคาคงที่) (1)						
GDP	4,234,144	4,334,700	4,228,633	4,564,189	4,572,205	2.0
การส่งออกสินค้า	2,433,205	2,578,582	2,228,567	2,613,934	2,852,921	4.7
การนำเข้าสินค้า	1,886,404	2,054,709	1,580,256	1,999,737	2,320,927	7.1
การค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน (2)						
มูลค่ารวม	792,419	953,557	833,375	1,006,141	1,147,052	10.6
ส่งออก	394,519	494,557	423,480	542,101	631,465	13.9
นำเข้า	397,900	459,000	409,895	464,040	515,587	7.2
ดุลการค้า	-3,381	35,557	13,585	78,061	115,878	403.2
การค้าชายแดน (3)						
มูลค่ารวม	554,282	713,503	639,166	778,062	899,783	13.9
ส่งออก	320,135	410,639	366,118	486,490	587,360	17.8
นำเข้า	234,147	302,864	273,048	291,572	312,423	8.4
ดุลการค้า	85,988	107,775	93,070	194,918	274,936	40.5

ที่มา : (1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

(3) กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางที่ 2 : สัดส่วนการค้าชายแดนต่อการค้าระหว่างประเทศ และ
ภาคการค้าระหว่างประเทศต่อ GDP ระหว่างปี 2550 - 2554

รายการ					
	2550	2551	2552	2553	2554
การค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน					
สัดส่วนการส่งออกสินค้าต่อ GDP	57.5	59.5	52.7	57.3	62.4
สัดส่วนการนำเข้าสินค้าต่อ GDP	44.6	47.4	37.4	43.8	50.8
การค้าชายแดน					
สัดส่วนมูลค่าการค้าชายแดนต่อมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน	69.9	74.8	76.7	77.3	78.4
สัดส่วนมูลค่าการส่งออกจากการค้าชายแดนต่อมูลค่าการส่งออกจากการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน	81.1	83.0	86.5	89.7	93.0
สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าจากการค้าชายแดนต่อมูลค่าการนำเข้าจากการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน	58.8	66.0	66.6	62.8	60.6

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์ กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

2. การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีค่าสูงขึ้นโดยตลอด และไทยได้เปรียบดุลการค้ากับทุกประเทศ ยกเว้นกับพม่า โดยรายละเอียดการค้ากับแต่ละประเทศมีดังนี้

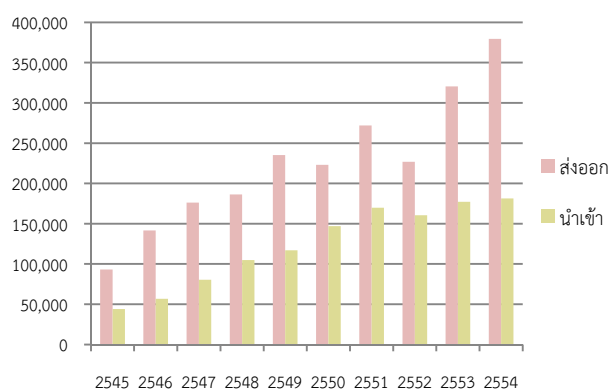
2.1 **ไทย-มาเลเซีย : มีมูลค่าการค้าสูงที่สุด** โดยปี 2554 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 560,655 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 (มีมูลค่าประมาณ 370,022 ล้านบาท) เฉลี่ยประมาณร้อยละ 12.1 ต่อปี โดยประเภทและมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าในปี 2554 มีดังนี้

2.1.1 การส่งออกและการนำเข้า

- 1) **การส่งออก** : ในปี 2554 มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 379,364 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 16.2 ต่อปี โดยยางพาราเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่าส่งออกสูงถึง 207,324 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 55 ของมูลค่าการส่งออก เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 23.5 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (29,780 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.7) ผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ (25,908 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.6) และไม้แปรรูป (12,387 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.0)

2) การนำเข้า : ในปี 2554 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 181,291 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 5.7 โดยสืบบันทึกข้อมูลภาพและเสียงเป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่า 23,473 ล้านบาท

แผนภูมิที่ 3 : มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย-มาเลเซีย

คิดเป็นประมาณร้อยละ 13 ของมูลค่าการนำเข้า ลดลงจากปี 2550 ร้อยละ 0.5 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ (20,129 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.9) คิดเป็นประมาณร้อยละ 11 ของมูลค่าสินค้านำเข้า ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ (17,382 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 7.0) เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก สำหรับคอมพิวเตอร์ (17,129 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 231.7) เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ (9,215 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.2)

นอกจากนั้น ในช่วงปี 2550-2554 ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนกับมาเลเซียสูงกว่าทุกประเทศมาโดยตลอด โดยปี 2554 ไทยได้เปรียบดุลการค้า 198,073 ล้านบาท สูงกว่าในปี 2550 ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้า 76,116 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 38.3 ต่อปี

ปริมาณการค้าชายแดนที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดเนื่องจากจำนวนรถบรรทุกเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นกรมทางหลวงจึงมีแผนก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) สายหาดใหญ่-สะเดา (ชายแดนมาเลเซีย) ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ ซึ่งเมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดให้บริการจะช่วยสนับสนุนการขนส่งผ่านด่านศุลกากรสะเดาให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

2.1.2 การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2554 มากกว่า 1 หมื่นล้านบาทต่อปี พบว่ามีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1) **อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรสะเตา** ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องดี โดยมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 12.8 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้

- (1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.0 โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ มอเตอร์และผลิตภัณฑ์ยาง ฯลฯ
- (2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.9 โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ สื่อบันทึกข้อมูลภาพและเสียง เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด ยกเว้นปี 2552 ที่เสียเปรียบดุลการค้าสูง โดยดุลการค้าเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 26.7 ต่อปี

2) **อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์** ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 17.4 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้

- (1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.3 โดยสินค้าส่งออก ได้แก่ ยางพารา ผลิตภัณฑ์ยาง ไม้แปรรูป ฯลฯ
- (2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.5 โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ โทรศัพท์ โทรเลข เครื่องจักรไฟฟ้าใช้ในการโทรคมนาคมและการสื่อสาร ฯลฯ

ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอดเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 20.2 ต่อปี

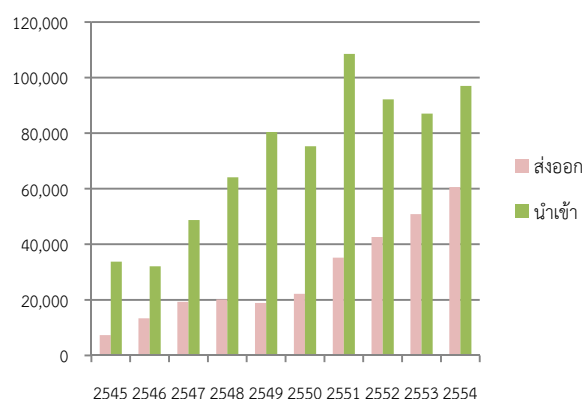
2.2 **ไทย-พม่า : มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงเป็นลำดับสองรองจากการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย** โดยปี 2554 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมประมาณ 157,591 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 (มีมูลค่าประมาณ 97,451 ล้านบาท) เฉลี่ยประมาณร้อยละ 14.5 ต่อปี โดยประเภทและมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าในปี 2554 มีดังนี้

2.2.1 การส่งออกและการนำเข้า

1) การส่งออก : ในปี 2554 มี

มูลค่าการส่งออกประมาณ 60,597 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 29.6 โดยน้ำมันดีเซลเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่าการส่งออก 7,360 ล้านบาท คิดเป็นประมาณ

แผนภูมิที่ 4 : มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย-พม่า

ร้อยละ 12 ของมูลค่าสินค้าส่งออก เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 87.0 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (3,631 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 49.2) น้ำมันเบนซิน (3,313 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 42.6) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (3,233 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 58.2) และรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (2,924 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 66.2)

2) การนำเข้า : ในปี 2554 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 96,993 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 8.7 ต่อปี โดยก๊าซธรรมชาติเป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่าการนำเข้า 93,821 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 97 ของมูลค่าการนำเข้า เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยร้อยละ 9.1 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ สัตว์น้ำ (1,613 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.9) ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ (409 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4) และโค กระบือ สุกร แพะ แกะ (298 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.4)

ในช่วงปี 2550-2554 ไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้าชายแดนแม่ฮ่องมาโดยตลอด โดยปี 2554 ไทยเสียเปรียบดุลการค้าประมาณ 36,396 ล้านบาท ซึ่งน้อยกว่าปี 2550 ซึ่งไทยเสียเปรียบดุลการค้า 53,089 ล้านบาท

อย่างไรก็ดี พม่าได้เปิดด่านเมืองเมียวดีตรงข้ามกับจุดผ่านแดนถาวร อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2554 ให้สามารถทำการค้าขายได้ตามปกติ หลังจากพม่าปิดด่านดังกล่าวตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2554 เป็นต้นมา ซึ่งด่านชายแดนแม่สอด-เมียวดี เป็นด่านชายแดนสำคัญของไทยด้านฝั่งพม่า โดยระหว่างปี 2550-2554 มีมูลค่าการค้ามากเป็นอันดับสองและไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด ดังนั้นการเปิดด่านดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการค้าระหว่างกันมากขึ้น

2.2.2 การค้าชายแดนไทย-พม่า ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2554 มากกว่า 1 หมื่นล้านบาทต่อปี พบว่ามีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1) **อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรสังขละบุรี** ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 10.0 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้

- (1) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.1 ต่อปี โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ สินแร่ โลหะอื่นๆ เศษโลหะอื่นๆ และผลิตภัณฑ์ โค กระบือ สุกกร แพะ แกะ ฯลฯ
- (2) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 130.2 ต่อปี โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ โพรพิลีน น้ำมันปาล์ม ฯลฯ

ไทยเสียเปรียบดุลการค้ามาโดยตลอดเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 8.2 ต่อปี

2) **อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรแม่สอด** ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 21.7 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้

- (1) การนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.9 โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ โค กระบือ สุกกร แพะ แกะ ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ สินแร่ โลหะอื่นๆ เศษโลหะอื่นๆ และผลิตภัณฑ์ ฯลฯ
- (2) การส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 23.3 โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันเบนซิน ผ้าฝ้ายและด้าย ฯลฯ

ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มประมาณร้อยละ 25.0 ต่อปี

3) **อันดับที่ 3 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรระนอง** ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่าดี โดยมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 40.4 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้

- (1) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.4 โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ไม้ ปลาหมึกสดแช่เย็น แช่แข็ง ฯลฯ
- (2) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.9 โดยส่วนสินค้าส่งออก ได้แก่ น้ำมันดีเซล ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า เหล็กและเหล็กกล้า น้ำมันเบนซิน ฯลฯ

ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มประมาณร้อยละ 57.4 ต่อปี

2.3 ไทย-สปป.ลาว : มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงจัดเป็นอันดับสามรองจากมาเลเซียและพม่า โดยปี 2554 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมประมาณ 111,019 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 (มีมูลค่าประมาณ 51,880 ล้านบาท) เฉลี่ยประมาณร้อยละ 22.7 ต่อปี โดยประเภทและมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าในปี 2554 มีดังนี้

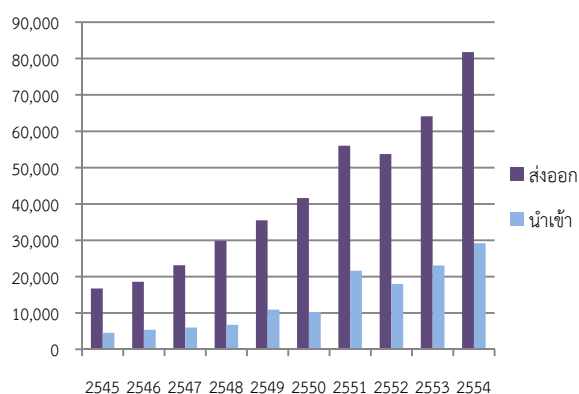
2.3.1 การส่งออกและการนำเข้า

1) การส่งออก : ในปี 2554

มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 81,792 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 19.4 ต่อปี โดยน้ำมันดีเซลเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่าการส่งออก

13,917 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 17 ของมูลค่าการส่งออก เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 33.3 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (7,793 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.7) น้ำมันเบนซิน (4,932 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.8) เครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้างและส่วนประกอบ (3,411 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.4) เหล็กและเหล็กกล้า (3,029 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8)

แผนภูมิที่ 5 : มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย-ลาว

2) การนำเข้า : ในปี 2554 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 29,227 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 37.2 ต่อปี โดยทองแดงและผลิตภัณฑ์เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่าการนำเข้า 15,324 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 52 ของมูลค่าการนำเข้า เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยร้อยละ 58.4 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป (1,786 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.3) ผักและของปรุงแต่งจากผัก (1,658 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.7) ไม้แปรรูป (1,391 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 7.3) ผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้ (1,021 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.3)

ในช่วงปี 2550-2554 ไทยได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มมาเป็นลำดับโดยตลอด โดยปี 2554 ไทยได้เปรียบดุลการค้าสูงสุดคือ 52,565 ล้านบาท ขณะที่ปี 2550 ไทยได้เปรียบดุลการค้าต่ำสุดประมาณ 31,324 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 14.2

ปัจจุบันรัฐบาลลาวได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) และเขตเศรษฐกิจเฉพาะ (Special Economic Zone) ในลาว ในช่วงปี 2554-2563 เพื่อเร่งพัฒนาเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่พิเศษใน 3 แนวทาง ได้แก่ 1) พื้นที่ทุรกันดาร ห่างไกล 2) พื้นที่ชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และ 3) พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับเป็นเขตอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งตามแผนยุทธศาสตร์ข้างต้น ลาวกำหนดจะจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะเพิ่มอีก 32 แห่ง รวมเป็น 41 แห่ง ภายในปี 2563 ซึ่งในจำนวนดังกล่าวอยู่ในแขวงที่มีชายแดนติดกับไทยถึง 17 เขต ดังนั้น การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวจะส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างไทยและลาวซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างกันมากขึ้น

2.3.2 การค้าชายแดนไทย-ลาว ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2554 มากกว่า 1 หมื่นล้านบาทต่อปี พบว่ามีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

- 1) **อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรหนองคาย** ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตที่ดี โดยมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 21.5 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้
 - (1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.0 โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันเบนซิน ฯลฯ
 - (2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.2 โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ผลิตภัณฑ์โลหะ ทำด้วยเหล็ก เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ ลวดและสายเคเบิลที่หุ้มฉนวน ฯลฯ

ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มประมาณร้อยละ 22.6 ต่อปี

- 2) **อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรมุกดาหาร** ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตในระดับสูง โดยมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 37.4 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้
 - (1) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 53.4 โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ปุ๋ย ฯลฯ

- (2) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.8 โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซิน น้ำตาลทราย ฯลฯ สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ปู๋ย ฯลฯ

ไทยเสียเปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 336.1 ต่อปี

2.4 ไทย-กัมพูชา : มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงเป็นอันดับสุดท้าย โดยปี 2554 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 70,518 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 (ที่มีมูลค่าประมาณ 34,929 ล้านบาท) เฉลี่ยประมาณร้อยละ 20.9 ต่อปี โดยประเภทและมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าในปี 2554 มีดังนี้

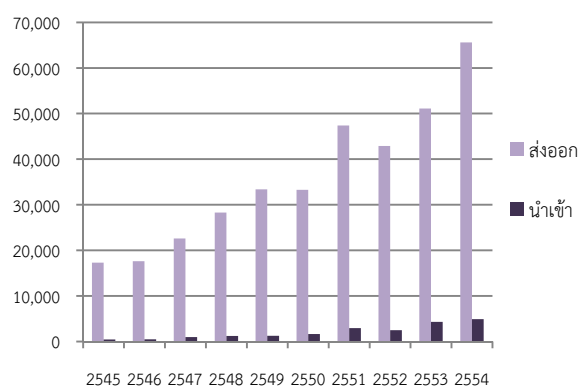
2.4.1 การส่งออกและการนำเข้า

1) การส่งออก : ในปี 2554

มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 65,606 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 20.1 โดยมอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่าการส่งออก 6,638 ล้านบาท

คิดเป็นประมาณร้อยละ 10 ของมูลค่าการส่งออก รองลงมา ได้แก่ น้ำตาลทราย (5,075 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยร้อยละ 27.9 ต่อปี) ยางยานพาหนะ (2,531 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.2) เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู (2,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.5) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ (2,376 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.7)

แผนภูมิที่ 6 : มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย-กัมพูชา

- 2) การนำเข้า : ในปี 2554 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 4,912 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 37.5 ต่อปี โดยเหล็กเป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่า 1,357 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 28 ของมูลค่าการนำเข้า เพิ่มขึ้นจากปี 2550 เฉลี่ยประมาณร้อยละ 82.4 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ ผักและของปรุงแต่งจากผัก (960 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 181.9) อลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ (789 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.8) ทองแดงและ

ผลิตภัณฑ์ (291 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 89.0) เศษกระดาศ (208 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 32.3)

ในช่วงปี 2550-2554 ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด โดยปี 2554 ไทยได้เปรียบดุลการค้าสูงสุดถึง 60,694 ล้านบาท ขณะที่ปี 2550 ไทยได้เปรียบดุลการค้า 31,637 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 19.2

รัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชาจะเร่งรัดเรื่องการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าสตึงนัม และโรงไฟฟ้าเกาะกง ที่สองประเทศได้มีข้อตกลงเรื่องการจัดซื้อไฟฟ้าระหว่างกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนอย่างรวดเร็ว โดยโครงการแรก คือ โรงไฟฟ้าสตึงนัม ซึ่งตัวเขื่อนจะอยู่ฝั่งกัมพูชา และโรงไฟฟ้าอยู่ฝั่งไทย โดยจะมีการจัดสรรน้ำให้แก่พื้นที่เกษตร อุตสาหกรรม และชุมชนในกัมพูชา และจะมีน้ำเพียงพอที่จะผันมาใช้ในไทยในบริเวณ มาบตาพุด จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อีกประมาณ 200-500 ลูกบาศก์เมตร ขณะที่โรงไฟฟ้าถ่านหินเกาะกง รัฐบาลกัมพูชาได้ให้สิทธิการพัฒนาโครงการนี้แก่เอกชนไทย 3 ราย โดยกำหนดว่าหากรายได้ตกลงขายไฟฟ้าแก่ไทยได้ จะให้สิทธิการพัฒนาโครงการกับรายนั้น การสร้างโรงไฟฟ้างกล่าวจะช่วยสนับสนุนฐานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยจะช่วยสร้างเสถียรภาพด้านพลังงานในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันจะมีผลให้มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา เพิ่มสูงขึ้นด้วย

2.4.2 การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2554 มากกว่า 1 หมื่น ล้านบาทต่อปี พบว่ามีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1) อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรอรัญประเทศ

มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 27.4 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้

- (1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.6 ต่อปี โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ ผ้าผืนและด้าย เครื่องสำอาง เครื่องหอม และสบู่ ฯลฯ
- (2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 51.4 ต่อปี โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เหล็ก อลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 25.7 ต่อปี

2) **อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรคลองใหญ่** ในช่วงปี 2550-2554 มูลค่าการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตได้ดีเช่นกัน โดยมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 25.7 ต่อปี สำหรับการส่งออกและนำเข้ามีดังนี้

- (1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.0 ต่อปี โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า น้ำตาลทราย เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ฯลฯ
- (2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.1 ต่อปี โดยส่วนสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ไม้แปรรูป แทรคเตอร์และส่วนประกอบ สัตว์น้ำ ฯลฯ

ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 26.2 ต่อปี

ตารางที่ 3 : การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2550 – 2554

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550- 2554) (2)
	2550	2551	2552	2553	2554	
การค้าชายแดนรวม (1)						
มูลค่า	554,282	713,503	639,166	778,062	899,783	13.9
ส่งออก	320,135	410,639	366,118	486,490	587,360	17.8
นำเข้า	234,147	302,864	273,048	291,572	312,423	8.4
ดุลการค้า	85,988	107,775	93,070	194,918	274,936	40.5
มาเลเซีย						
มูลค่า	370,022	441,822	387,326	497,590	560,655	12.1
ส่งออก	223,069	272,039	226,894	320,404	379,364	16.2
นำเข้า	146,953	169,783	160,432	177,186	181,291	5.7
ดุลการค้า	76,116	102,256	66,462	143,218	198,073	38.3
พม่า						
มูลค่า	97,451	143,701	134,766	137,869	157,591	14.5
ส่งออก	22,181	35,198	42,604	50,855	60,597	29.6
นำเข้า	75,270	108,503	92,162	87,014	96,993	8.7
ดุลการค้า	-53,089	-73,305	-49,558	-36,159	-36,396	-5.2
สปป.ลาว						
มูลค่า	51,880	77,672	71,700	87,192	111,019	22.7
ส่งออก	41,602	56,030	53,741	64,118	81,792	19.4
นำเข้า	10,278	21,642	17,959	23,074	29,227	37.2
ดุลการค้า	31,324	34,388	35,782	41,044	52,565	14.2
กัมพูชา						
มูลค่า	34,929	50,308	45,374	55,411	70,518	20.9
ส่งออก	33,283	47,372	42,879	51,113	65,606	20.1
นำเข้า	1,646	2,936	2,495	4,298	4,912	37.5
ดุลการค้า	31,637	44,436	40,384	46,815	60,694	19.2

ที่มา : 1. กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

2. สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 4 : ด้านการค้าชายแดนที่มีมูลค่าการค้ามากที่สุด 9 อันดับ

ประเทศเพื่อนบ้าน	ด่าน	มูลค่า (ล้านบาท)	2550	2551	2552	2553	2554	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
มาเลเซีย	สะเดา	มูลค่ารวม	194,183	245,849	234,858	282,623	307,221	12.8
		ส่งออก	97,434	124,559	109,603	147,429	167,679	16.0
		นำเข้า	96,749	121,291	125,255	135,194	139,541	9.9
		ดุลการค้า	685	3,268	-15,652	12,236	28,138	26.7
	ปาดังเบซาร์	มูลค่ารวม	138,391	175,866	143,840	205,822	241,810	17.4
		ส่งออก	114,792	140,988	112,601	167,204	204,300	18.3
		นำเข้า	23,599	34,879	31,239	38,618	37,510	14.5
		ดุลการค้า	91,193	106,109	81,362	128,586	166,790	20.2
พม่า	สังขละบุรี	มูลค่ารวม	72,262	104,201	88,266	85,390	97,583	10.0
		ส่งออก	220	216	514	2,114	3,671	130.2
		นำเข้า	72,042	103,984	87,752	83,275	93,912	9.1
		ดุลการค้า	-71,822	-103,768	-87,238	-81,161	-90,241	-8.2
	แม่สอด	มูลค่ารวม	11,607	19,617	26,569	25,058	22,107	21.7
		ส่งออก	10,618	18,072	25,073	23,971	21,218	23.3
		นำเข้า	989	1,545	1,496	1,088	889	1.9
		ดุลการค้า	9,629	16,527	23,577	22,883	20,330	25.0
	ระนอง	มูลค่ารวม	7,091	12,797	13,301	16,761	25,334	40.4
		ส่งออก	5,487	10,225	10,590	14,532	23,331	46.9
		นำเข้า	1,604	2,572	2,711	2,230	2,003	9.4
		ดุลการค้า	3,883	7,653	7,879	12,302	21,328	57.4
	ลาว	มูลค่ารวม	21,823	30,531	33,167	38,040	46,707	21.5
		ส่งออก	20,383	28,457	30,815	35,140	44,273	22.0
		นำเข้า	1,440	2,074	2,353	2,900	2,435	16.2
		ดุลการค้า	18,943	26,383	28,462	32,241	41,838	22.6
	มุกดาหาร	มูลค่ารวม	10,722	23,135	15,692	22,301	27,593	37.4
		ส่งออก	5,554	9,441	6,758	9,277	9,665	20.8
		นำเข้า	5,168	13,695	8,934	13,024	17,927	53.4
		ดุลการค้า	386	-4,254	-2,177	-3,748	-8,262	-336.1
กัมพูชา	อรัญประเทศ	มูลค่ารวม	16,132	27,643	22,156	30,300	36,786	27.4
		ส่งออก	15,028	26,228	21,317	28,088	33,372	26.6
		นำเข้า	1,104	1,415	839	2,213	3,414	51.4
		ดุลการค้า	13,924	24,812	20,478	25,875	29,958	25.7
	คลองใหญ่	มูลค่ารวม	11,899	16,481	18,023	19,019	28,452	25.7
		ส่งออก	11,777	16,455	17,974	18,918	28,302	26.0
		นำเข้า	122	26	49	102	150	41.1
		ดุลการค้า	11,655	16,429	17,925	18,816	28,152	26.2

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช. ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

3. ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดน

แม้ว่าแนวโน้มการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จะมีทิศทางขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน ทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายในของไทยและปัจจัยที่เกิดจากข้อจำกัดของประเทศเพื่อนบ้าน สรุปได้ดังนี้

- 3.1 ขั้นตอนและพิธีการศุลกากรทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มีความซับซ้อนและมีเอกสารประกอบมาก ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง
- 3.2 ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกของด่านชายแดนทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านยังไม่พร้อม ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดนระหว่างกัน
- 3.3 ขาดการกำหนดเป้าหมายและแนวทางที่จะบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าของการค้าชายแดนที่ชัดเจนและจริงจัง
- 3.4 การบูรณาการจัดการชายแดนภายในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่มีประสิทธิภาพพอ ทำให้เกิดปัญหาการค้าชายแดนมากมาย อาทิเช่น การขนส่งเคลื่อนย้ายสินค้ามีความล่าช้าและเสียค่าใช้จ่ายสูง การทำงานซ้ำซ้อนของหน่วยงานด้านชายแดน การกีดกันทางการค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น
- 3.5 พื้นที่ชายแดนยังขาดการพัฒนาแบบองค์รวม (เช่น การวางแผนรูปแบบชุมชนชายแดน สุขภาพอนามัย การศึกษา อาชีพ การทำมาหากินของประชาชนในบริเวณนั้น โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวและกีฬา) ในการที่จะเป็นประตูเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 3.6 การกีดกันทางการค้าของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การห้ามรถบรรทุกของไทยเข้าไปขนถ่ายสินค้าในประเทศเพื่อนบ้าน การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมผ่านด่านสูง เป็นต้น

4. แนวทางการพัฒนาการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

แม้ว่าแนวโน้มของการค้าชายแดนในอนาคต ยังคงสดใสอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาพื้นฐานทั่วไปยังคงดำรงอยู่ ดังนั้น จึงควรยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานสากลมากขึ้น ภาครัฐจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อที่จะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนในเชิงการขยายตัวของมูลค่าการค้า ซึ่งสาระสำคัญของการพัฒนาการค้าชายแดน มีดังต่อไปนี้

- 4.1 **พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนพัฒนาด่านชายแดนต่างๆ** โดยรัฐอาจส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนในการพัฒนา ตลอดจนชักชวนประเทศที่สาม ให้เข้ามาลงทุนทั้งในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

4.2 การบูรณาการการจัดการชายแดน เนื่องจากการจัดการชายแดน ต้องเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น ด้านความมั่นคง ตรวจคนเข้าเมือง การค้า ศุลกากร ขนส่ง มาตรฐานสุขอนามัย และสุขอนามัยพืช (SPS) เป็นต้น ซึ่งมีประเด็นหลากหลายซับซ้อน การบูรณาการการจัดการชายแดน ต้องการเงื่อนไข ข้อผูกพันทางการเมืองที่เข้มแข็ง การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องของหน่วยงานชายแดนอย่างจริงจัง มีการสนับสนุนงบประมาณและเทคนิคเชิงวิชาการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งใช้เครื่องมือที่เป็นสากลในระดับสูงสุด เป็นต้น จึงจะประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนได้อย่างราบรื่น และเกิดผลทางต้นทุน (Cost-effective) ให้ได้มากที่สุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการการจัดการชายแดนให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

4.2.1 การบูรณาการการจัดการชายแดนภายในประเทศ ประกอบด้วย

- 1) การประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในประเทศให้นำไปสู่กระบวนการหน้าต่างเดียว (Single Window Processing) ซึ่งต้องกำหนดภารกิจของหน่วยงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชายแดนทั้งหมด และข้อตกลงด้านระบบ องค์ประกอบของข้อมูล และกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินการ
- 2) การอนุญาตให้ผู้นำเข้า-ส่งออก จัดเตรียมข้อมูลและเอกสารที่จำเป็นทุกอย่างเพียงครั้งเดียว เพื่อยื่นต่อหน่วยงานรัฐเจ้าของเรื่องที่ได้รับมอบหมาย (Single Administrative Document-SAD) โดย SAD สามารถกระจายข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาให้หยุดตรวจสอบหรืออนุญาตให้ออกบนพื้นฐานของการรับรองและพิธีการเอกสารอื่นๆ
- 3) ในระยะยาวควรปรับโครงสร้างองค์กรที่รับผิดชอบด้านชายแดนเหลือหน่วยงานเดียว เหมือนกับ Department of Homeland Security (DHS) ของสหรัฐฯ ที่เป็นกรมซึ่งได้รับการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ โดยรวมสำนักงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับชายแดนไว้ในกรมเดียว และรับผิดชอบดูแลทุกด้านชายแดน

4.2.2 การบูรณาการธรรมเนียมปฏิบัติร่วมกันระหว่างประเทศ^{1/} ประกอบด้วย

- 1) การประสานความร่วมมือทางนโยบายระหว่างประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน อำนวยความสะดวกระหว่างกันในการจัดการชายแดน โดยลดขั้นตอนและพิธีการศุลกากร ให้เป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว กล่าวคือ สำแดงรายการ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบสินค้า ณ จุดเดียว การตกลง

^{1/} สำนักงานประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ (สปร.) สศช. กุมภาพันธ์ 2554

เรื่องการขนส่งข้ามพรมแดน ได้แก่ เจรจาเพื่อแลกเปลี่ยนสิทธิจราจร การดำเนินงานระบบศุลกากรผ่านแดน การสร้างมาตรฐานและระบบงานที่สอดคล้องกันระหว่างประเทศในเรื่องระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เอกสารข้ามพรมแดน กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เวลาในการปฏิบัติงานของด่านพรมแดน รวมถึงการกำจัดค่าใช้จ่ายนอกระบบ

- 2) ประสานความร่วมมือและช่วยพัฒนาความพร้อมของประเทศเพื่อนบ้าน ที่ยังขาดความพร้อมทั้งในด้านอัตราค่าจ้าง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะใช้ระบบการแจ้งล่วงหน้า (advance notice) ความชำนาญในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขาดศักยภาพในการวินิจฉัยและเครื่องมือที่ทันสมัยในการตรวจมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS)
- 3) จัดตั้งสมาคมการขนส่งสินค้าของกลุ่มประเทศ GMS (GMS Freight Transport Association: FREATE) เพื่อประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย
- 4) สนับสนุนให้มีการค้าแบบหักบัญชี (Counter Trade) หรือดำเนินการด้านเศรษฐกิจการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อจัดทำข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ
- 5) ควรมีการหารือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่จะจัดปัญหาการกีดกันทางการค้าระหว่างกัน

4.3 การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนควรให้ความสำคัญและความสนใจเป็นการเฉพาะ โดยเน้นให้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนที่สำคัญ เพื่อให้สามารถรองรับบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างลงตัว และคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและในภูมิภาคเป็นหลัก รวมทั้งเป็นการยกระดับความเจริญของเมืองชายแดนให้ขึ้นมาทัดเทียมกับเมืองทางเศรษฐกิจอื่นๆ ของประเทศได้ ซึ่งการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางแผนรูปแบบชุมชนชายแดน สุขภาพอนามัย การศึกษา อาชีพ การทำมาหากินของประชาชนในบริเวณนั้น โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวและกีฬา (นันทนาการ) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบริเวณพื้นที่ชายแดนให้ดียิ่งขึ้น

=====

ภาคผนวก 1

ตารางมูลค่าการค้าชายแดน

ตารางที่ 1 : มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย จำแนกตามจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากร

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับ	จุดผ่านแดน/ ด่านศุลกากร	ปี 50	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
1	สะเดา	194,183	245,850	234,858	282,623	307,221	12.8
2	ปาดังเบซาร์	138,391	175,867	143,840	205,822	241,810	17.4
3	เบตง	3,115	3,476	2,847	4,158	5,980	20.8
4	สุโขทัย-ลก	3,011	3,385	3,297	3,285	3,363	3.0
5	ตากใบ	515	370	154	176	193	-15.6
6	สตูล	266	224	298	211	192	-5.2
7	วังประจัน	42	102	101	83	199	66.0
8	อื่นๆ	30,499	12,548	1,931	1,232	1,497	-39.5
รวม		370,022	441,822	387,326	497,590	560,655	12.1

ที่มา: สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากกรมการค้าต่างประเทศ
โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางที่ 2 : มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า จำแนกตามจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากร

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับ	จุดผ่านแดน/ ด่านศุลกากร	ปี 50	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	อัตราการ ขยายตัวเฉลี่ย ต่อปี (2550- 2554)
1	สังขละบุรี	72,262	104,200	88,266	85,390	97,583	10.0
2	แม่สอด	11,607	19,617	26,569	25,058	22,107	21.7
3	ระนอง	7,091	12,797	13,301	16,761	25,334	40.4
4	แม่สาย	2,759	4,116	4,786	8,304	9,773	39.2
5	เชียงแสน*		1,782	1,620	1,950	2,444	9.2
6	อื่นๆ	3,732	1,189	224	406	350	-20.5
รวม		97,451	143,701	134,766	137,869	157,591	14.5

ที่มา: สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ
โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ: *จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรเชียงแสน ข้อมูลปี 2550 ยังมิได้แยกเป็นไทย-พม่า และไทย-สปป.ลาวอย่างชัดเจน

ตารางที่ 3 : มูลค่าการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว จำแนกตามจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากร

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับ	จุดผ่านแดน/ ด่านศุลกากร	ปี 50	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	อัตราการขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
1	หนองคาย	21,823	30,531	33,168	38,040	46,707	21.5
2	มุกดาหาร	10,722	23,136	15,692	22,301	27,593	37.4
3	พิบูลมังสาหาร	4,180	5,473	5,521	7,567	9,658	24.1
4	นครพนม	3,508	5,898	4,424	4,323	5,341	16.1
5	เซียงโขง	1,539	2,270	2,662	4,108	5,938	40.9
6	บึงกาฬ	3,669	4,218	4,250	3,468	3,452	-0.8
7	เซียงแสน	2,590	1,657	1,624	2,272	4,300	22.8
8	ท่าลี่	1,547	2,292	2,268	2,230	3,031	20.3
9	เขมราฐ	404	706	898	1,449	1,223	36.9
10	ทุ่งช้าง	433	783	518	872	2,872	86.2
11	เซียงคาน	474	610	674	562	746	13.8
12	อื่นๆ	991	96	-	-	-	-
รวม		51,880	77,672	71,699	87,192	111,019	22.7

ที่มา : สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ
โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางที่ 4 : มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จำแนกตามจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากร

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับ	จุดผ่านแดน/ ด่านศุลกากร	ปี 50	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	อัตราการขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
1	อรัญประเทศ	16,132	27,643	22,156	30,300	36,786	27.4
2	คลองใหญ่	11,899	16,481	18,023	19,019	28,452	25.7
3	จันทบุรี	1,685	2,940	2,527	3,625	3,401	24.4
4	ช่องจอม	810	2,189	1,674	1,612	832	23.7
5	อื่นๆ	4,403	1,055	994	855	694	-18.3
รวม		34,929	50,308	45,374	55,411	70,518	20.9

ที่มา : สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ
โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางที่ 5: รายการสินค้าส่งออกไปยังมาเลเซีย 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
		2550	2551	2552	2553	2554	
1	ยางพารา	113,564	128,494	83,719	142,321	207,324	23.5
2	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	18,991	27,842	30,212	37,732	29,780	14.7
3	ผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ	4,220	8,450	14,405	24,512	25,908	61.6
4	ไม้แปรรูป	5,059	4,665	6,109	8,973	12,387	27.0
5	มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	2,481	7,356	7,629	8,987	8,104	52.0
	อื่นๆ	78,753	95,232	84,820	97,880	95,860	5.8
	รวม	223,069	272,039	226,894	320,404	379,364	16.2

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 6 : รายการสินค้านำเข้าจากมาเลเซีย 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
		2550	2551	2552	2553	2554	
1	สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง	28,572	41,585	34,868	22,732	23,473	-0.5
2	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	5,942	6,909	5,803	7,205	20,129	50.9
3	ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์	24,365	25,461	20,488	22,511	17,382	-7.0
4	เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก สำหรับคอมพิวเตอร์	2,377	481	2,606	17,377	17,129	231.7
5	เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม และส่วนประกอบ	4,794	7,099	7,104	7,370	9,215	19.2
	อื่นๆ	80,903	88,248	89,563	99,991	93,962	4.0
	รวม	146,953	169,783	160,432	177,186	181,291	5.7

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 7: รายการสินค้าส่งออกไปยังพม่า 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
		2550	2551	2552	2553	2554	
1	น้ำมันดีเซล	1,308	5,443	6,354	6,669	7,360	87.0
2	เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	732	1,075	1,582	2,404	3,631	49.2
3	น้ำมันเบนซิน	842	1,511	1,757	2,378	3,313	42.6
4	เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	541	1,093	1,582	2,198	3,233	58.2
5	รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	487	843	2,169	2,189	2,924	66.2
	อื่นๆ	18,270	25,233	29,160	35,017	40,137	22.1
	รวม	22,181	35,198	42,604	50,855	60,597	29.6

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 8 : รายการสินค้านำเข้าจากพม่า 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
		2550	2551	2552	2553	2554	
1	ก๊าซธรรมชาติ	71,922	103,881	87,644	82,976	93,821	9.1
2	สัตว์น้ำ	1,407	2,184	2,228	1,832	1,613	6.9
3	ผลิตภัณฑ์ไม้อื่น ๆ	390	507	487	430	409	2.4
4	โค กระบือ สุกร แพะ แกะ	106	131	82	169	298	42.4
5	สินแร่ โลหะอื่น ๆ เศษโลหะอื่น ๆ และผลิตภัณฑ์	168	225	145	73	209	33.8
	อื่นๆ	1,278	1,575	1,577	1,534	643	-9.4
	รวม	75,270	108,503	92,162	87,014	96,993	8.7

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 9: รายการสินค้าส่งออกไปยังลาว 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
		2550	2551	2552	2553	2554	
1	น้ำมันดีเซล	5,187	9,285	7,389	9,931	13,917	33.3
2	รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	4,476	6,181	6,351	6,534	7,793	15.7
3	น้ำมันเบนซิน	2,480	3,254	2,785	3,626	4,932	20.8
4	เครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้าง และส่วนประกอบ	1,848	1,893	2,088	4,004	3,411	22.4
5	เหล็กและเหล็กกล้า	2,244	2,709	2,308	2,696	3,029	8.8
	อื่นๆ	25,367	32,708	32,820	37,327	48,710	18.4
	รวม	41,602	56,030	53,741	64,118	81,792	19.4

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 10 : รายการสินค้านำเข้าจากลาว 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
		2550	2551	2552	2553	2554	
1	ทองแดงและผลิตภัณฑ์	4,047	11,623	8,021	10,122	15,324	58.4
2	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	575	1,119	1,072	1,294	1,786	37.3
3	ผักและของปรุงแต่งจากผัก	471	626	827	1,018	1,658	37.7
4	ไม้แปรรูป	1,896	1,846	1,777	1,537	1,391	-7.3
5	ผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้	284	594	690	790	1,021	42.3
	อื่นๆ	3,004	5,833	5,571	8,313	8,046	33.9
	รวม	10,278	21,642	17,959	23,074	29,227	37.2

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 11 : รายการสินค้าส่งออกไปยังกัมพูชา 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
		2550	2551	2552	2553	2554	
1	มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	6,638	-
2	น้ำตาลทราย	2,052	2,639	4,518	4,827	5,075	27.9
3	ยางยานพาหนะ	1,221	1,616	1,858	2,098	2,531	20.2
4	เครื่องสำอาง เครื่องหอม และสบู	858	976	1,244	1,602	2,500	31.5
5	เครื่องยนต์สินค้าภายในแบบ ลูกสูบและส่วนประกอบ	1,586	2,386	1,338	2,199	2,376	19.7
	อื่นๆ	27,566	39,756	33,921	40,387	46,486	15.9
	รวม	33,283	47,372	42,879	51,113	65,606	20.1

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 12 : รายการสินค้านำเข้าจากกัมพูชา 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ ขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2550-2554)
		2550	2551	2552	2553	2554	
1	เหล็ก	334	494	225	847	1,357	82.4
2	ผักและของปรุงแต่งจากผัก	35	118	594	443	960	181.9
3	อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์	152	415	213	553	789	81.8
4	ทองแดงและผลิตภัณฑ์	41	138	109	235	291	89.0
5	เศษกระดาษ	86	132	101	191	208	32.3
	อื่นๆ	998	1,639	1,254	2,029	1,307	16.8
	รวม	1,646	2,936	2,495	4,298	4,912	37.5

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.) ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ภาคผนวก 2

มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ปี 2554

- **วันที่ 22 มีนาคม 2554** คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบกลาง 14.044 ล้านบาท ให้กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้าดำเนินโครงการจัดจ้าง ออกแบบการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ส่วนการใช้พื้นที่ป่า ให้กระทรวงพาณิชย์หารือร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงอุตสาหกรรม (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) เพื่อนำเสนอ ครม. ต่อไป
- **วันที่ 28 มีนาคม 2554** คณะรัฐมนตรีมีมติ ดังนี้
 1. อนุมัติตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ ดังนี้
 - 1.1 การจัดทำหนังสือแลกเปลี่ยนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกงานก่อสร้างถนนสายเชิงเขา ตะนาวศรี-กอกะเร็ก การปรับปรุงถนนสายเมียวดี-เชิงเขาตะนาวศรี และการซ่อมแซมถาวรสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ทั้งนี้ หากก่อนลงนามมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ ในส่วนที่มีสาระสำคัญให้กระทรวงคมนาคมร่วมกับกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพิจารณาดำเนินการในเรื่องนั้นๆ แทนคณะรัฐมนตรี โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง
 - 1.2 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนดังกล่าวถึงฝ่ายพม่า
 2. ให้กระทรวงคมนาคมรับความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศเกี่ยวกับการดำเนินการซ่อมแซมสะพานมิตรภาพฯ โดยขอให้ดำเนินการโดยไม่กระทบต่อลำน้ำ ทางเดินน้ำ และขอบฝั่งของแม่น้ำเมย ซึ่งเป็นเขตแดนระหว่างไทยกับพม่า และให้ส่งแบบการก่อสร้างตลอดจนข้อมูลความคืบหน้าต่างๆ ให้กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเขตแดนร่วม ไทย-พม่า (Joint Boundary Committee - JBC) (ฝ่ายไทย) เป็นระยะเพื่อให้ JBC ฝ่ายไทยพิจารณาและนำไปใช้ประโยชน์ในราชการต่อไป ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย
- **วันที่ 26 เมษายน 2554** คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการให้ใช้พื้นที่ป่าไม้ถาวร จำนวน 5,603 ไร่ 56 ตารางวา ระหว่างตำบลแม่ปะ-ตำบลสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดในระหว่างดำเนินการออกกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดของคณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด โดยให้กระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวและดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไป
- **วันที่ 3 พฤษภาคม 2554** คณะรัฐมนตรีเห็นชอบโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาเขตสตูล ครอบงวนเงินงบประมาณ (พ.ศ. 2554-2559) จำนวน 2,755.0715 ล้านบาท และเห็นชอบระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รชต.) ได้มอบหมายมหาวิทยาลัยมหิดล (คณะวิศวกรรมศาสตร์) เป็นที่ปรึกษาดำเนินงานโครงการ จัดทำและติดตั้งระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ

เพื่อการบริหารแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีมอบหมาย 1) ให้ ศอ.บต. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ อชต. รับผิดชอบในการติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการตามแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ระบบฐานข้อมูลสนเทศเพื่อการบริหารแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ สศช. จัดทำขึ้น สำหรับการติดตามและรายงานผลการดำเนินการ และ 2) มอบหมายหน่วยงานเจ้าของโครงการภายใต้แผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รับผิดชอบในการบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงานและผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการเพื่อรายงาน อชต. ตามระยะเวลาที่กำหนดต่อไป

- **วันที่ 3 พฤษภาคม 2554** คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเกี่ยวกับการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณแม่น้ำที่เป็นเขตแดนระหว่างไทย-พม่า และให้กระทรวงการต่างประเทศรับไปประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมือง) เพื่อเจรจาทำความเข้าใจกับฝ่ายพม่าแล้วดำเนินการตามความเหมาะสม เพื่อใช้สิทธิอันชอบธรรมในการรักษาดินแดนและรักษาตลิ่งของฝั่งไทยต่อไป
- **วันที่ 14 มิถุนายน 2554** คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบผลการพิจารณาแนวทางการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้รับอนุญาตทำงาน โดยให้เอกชนเข้ามาดำเนินการและให้ได้รับการคุ้มครองเหมือนกับระบบกองทุนเงินทดแทนตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ ดังนี้
 1. การกำหนดสิทธิประโยชน์ ให้มีการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่จดทะเบียนผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้รับอนุญาตให้ทำงานที่ประสบอันตรายจากการทำงาน โดยให้ได้รับสิทธิประโยชน์เหมือนกองทุนเงินทดแทนที่ให้กับคนไทยทุกประการ
 2. การบังคับใช้ ให้ใช้กับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่จดทะเบียนผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้รับอนุญาตให้ทำงาน
 3. วิธีการดำเนินการ ใช้วิธีการประกันภัยโดยให้บริษัทประกันภัยเอกชนดำเนินการโดยให้นายจ้างซื้อประกันให้แก่แรงงานต่างด้าวกับบริษัทประกันภัยและนำมาแสดงในการรับใบอนุญาตทำงาน และให้สำนักงานประกันสังคมให้เป็นผู้วินิจฉัยเกี่ยวกับค่าทดแทนโดยการจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้บริษัทประกันภัยเป็นผู้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิ
 4. อัตราค่าเบี้ยประกัน ให้นายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบในการจ่ายค่าประกันให้แก่แรงงานต่างด้าว ส่วนอัตราค่าเบี้ยประกันให้กำหนดเป็นจำนวนเงินต่อคนต่อปีในอัตราเดียวกันทั่วประเทศ โดยให้สมาคมประกันวินาศภัยศึกษา
- **วันที่ 27 กันยายน 2554** คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน)

- **วันที่ 11 ตุลาคม 2554** คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) พ.ศ. ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วดำเนินการต่อไปได้ โดยร่างกฎกระทรวงฯ มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. กำหนดให้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) ซึ่งข้ามแม่น้ำโขงต่อจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 สายหนองคาย-ต่อเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีควบคุมตอนทางแยกเข้าสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่มุกดาหาร ที่ กม. 0+516,887 เป็นสะพานที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
2. กำหนดยกเว้นค่าธรรมเนียมแaggerยนต์ ดังนี้
 - 2.1 รถยนต์โดยสารประจำทางระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในเส้นทางมุกดาหาร-สะหวันนะเขต และเส้นทางสะหวันนะเขต-มุกดาหาร
 - 2.2 รถยนต์ที่ขับเคลื่อนมาจากทางประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ความนี้ไม่ใช่บังคับกับรถยนต์ที่เป็นสินค้านำเข้าหรือผ่านแดนซึ่งมีคนขับ
 - 2.3 รถยนต์ของเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่าย ฝ่ายละจำนวน 50 คัน ตามที่ได้แจ้งรายละเอียดเลขหมายเลขทะเบียนต่อหัวหน้าหน่วยบำรุงรักษาสะพานมิตรภาพ 2

- **วันที่ 29 พฤศจิกายน 2554** คณะรัฐมนตรีมีมติ ดังนี้

1. อนุมัติให้กรมทางหลวงก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณสำหรับการก่อสร้างทางสายเชิงเขาตะนาวศรี-กอกะเร็ก ระยะทาง 28.204 กิโลเมตร พร้อมปรับปรุงทางเดิม สายเมียวดี-เชิงเขาตะนาวศรี ประเทศสหภาพพม่า ระยะทาง 17.252 กิโลเมตร ภายในวงเงิน 1,140,343,350 บาท ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ
2. ให้กระทรวงคมนาคมรับความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของภาคเอกชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการค้าขายบริเวณชายแดนไทย-พม่า ขอให้เร่งดำเนินการเปิดจุดผ่านแดนดังกล่าวโดยเร็ว จึงเห็นควรที่กระทรวงคมนาคมจะได้เร่งดำเนินการซ่อมแซมต่อม่อสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ให้แล้วเสร็จ ไปพิจารณาดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยด่วนต่อไป
